

## Voor een taks op financiële transacties om de macht van de markten te breken (18.12.11)

***Wereldwijd lijden vele miljoenen mensen honger, armoede en beschikken niet over elementaire voorzieningen inzake gezondheid zoals toegang tot proper water en sanitair. Tegelijk worden ecologische problemen zoals de klimaatwijziging en het verlies van biodiversiteit groter.***

Hoe leuk, hip en cool het ook kan zijn voor mensen om hun mededogen te kunnen tonen (in volle Kerstperiode) middels entertainende acties zoals Music For Life, deze vormen van liberale liefdadigheid kunnen nooit tot structurele hervormingen leiden, laat staan de problemen fundamenteel aanpakken.

Men wil de illusie blijven creëren dat je mensen uit de armoede en ellende kunt halen zonder de mondiale machtsverhoudingen te wijzigen. Zonder sociale strijd. Zonder strijd.

Verontwaardiging over de steeds verder aanzwellende private rijkdom aan de ene kant en de collectieve verarming aan de andere kant moet afgebouwd worden tot “mededogen met de zieligheid van de zwakken”. Alles is entertainment, zelfs het mededogen.

Sedert haar oprichting eist Attac het belasten van financiële transacties want dat is een belangrijk instrument om middelen voor de mondiale herverdeling van rijk naar arm vrij te maken.

Want Robin Hood kent geen medelijden met de rijken: hij neemt wat ze teveel bezitten en verschaft het aan de armen.

Wij zullen erop aandringen de taks op financiële transacties zo te doen vastleggen dat ze tot het grootst mogelijke resultaat inzake toepassing en regelgeving komen en een zo groot mogelijk effect waarborgen.

Attac eist in het bijzonder het belasten van afgeleide producten zoals transacties van deviezen. Dit gaat helemaal niet in tegen het vrije kapitaalverkeer zoals de EU-Commissie beweert. Dat bewijzen diverse rapporten. Ander dan is voorzien in het ontwerp van de Commissie moet bovendien ook de deviezenhandel aan de spotmarkets van de FTT worden aangepakt. Er zouden werkelijk zo weinig mogelijk uitzonderingen mogen zijn want uitzonderingen geven de mogelijkheid om voorschriften te omzeilen.

Attac pleit hierbij voor toepassing van een uniform belastingprocent van minstens 0,05 %. Een belastingprocent van 0,01 % op de handel met afgeleide producten (derivaten) zoals door de commissie voorgesteld, zou te laag zijn om de stabilisering die wordt nagestreefd te bereiken.

De toepassing van het voorstel om de FTT in functie van het land te heffen, is toe te juichen. Op deze manier blijft aan hen die de belasting niet aanvaarden, niets anders over dan hun maatschappelijke zetel te verplaatsen en dat is een operatie die vaak duurder uitvalt dan het aanvaarden van de opgelegde belasting. En daarbij eist Attac verdere maatregelen tegen het ontvluchten van opgelegde belastingen.

De dagelijkse strubbelingen in de huidige Europese staten, ja in gans Europa, tonen duidelijk aan in welke mate de politiek als gevolg van de jarenlange deregulering van de financiële markten afhankelijk is geworden.

De financiële markten domineren niet alleen de EU, maar ook het bezuinigingsbeleid van nationale overheden (waardoor rechtse, linkse, centrumrechtse en centrumlinkse regeringen allemaal hetzelfde saneringsbeleid voeren), laten regeringen struikelen en brengen nieuwe regeringen (meestal technocratischer dan de vorige) aan de macht. Onder druk van de financiële markten en de ratingagentschappen klinkt het begrip “sociale democratie” op het einde van 2011 holler dan ooit.

Democratie zal terug moeten heroverd worden. De financiële industrie in het begin van de 21ste eeuw is de hedendaagse monarchie; haar enige morele waarde: winstaccumulatie.

Het invoeren van een taks op financiële transacties is een belangrijke bouwsteen om door regulering de dominantie van de financiële industrie af te bouwen (samen met o.a. harmonisering van Europese vennootschapsbelastingen, sluiten van belastingparadijzen, scheiden zakenbanken en spaarbanken, enz.) waardoor “arbeid” opnieuw een centrale plaats krijgt en “sociale strijd” de bepalende factor wordt voor de verdere opbouw of neergang van de sociale welvaartsstaat.

Dat is de zware opdracht waarvoor de vakbonden en sociale bewegingen zich geplaatst zien in de komende maanden en jaren. In die sociale strijd zullen Alexander De Croo en Vincent Van Quickenborne, VBO en VOKA, niet de enige tegenstanders zijn.

### **Europese regeringsleiders verschuiven de machtsverhoudingen binnen de EU**

De resultaten van de laatste Europese top hebben het volgende aangetoond: nooit was dit continent verder van een Europees sociaal model verwijderd. Zelfs als Merkel en Sarkozy vandaag grote voorstanders zijn voor de invoering van bepaalde taksen op financiële transacties, is het bovenal om de nodige financiën bij elkaar te zoeken om hun begrotingen aan te vullen en vooral niet om het sociale Europa een stap dichterbij te brengen.

De sociale bewegingen en de vakbonden in Europa hebben hun handen ermee vol de gedeeltelijk dramatische programma's van inkrimpingen in de betreffende landen af te weren. Tenminste tot dusver, ondanks hevige protesten en stakingen. Hierbij komt dat sedert het begin van de crisis op Europees vlak nieuwe mechanismen zijn ontstaan die de speelruimte van de nationale handelspolitiek moeten beperken. Zoals de “economische six-pack”, ook gestemd in het Europese parlement, door een centrumrechtse meerderheid.

Als hoogtepunt vermelden we de laatste top waarbij de Europese Unie het besluit nam, om zich via het fiscaal pakt als controleclub te herpositioneren. Dat is juist de rode draad van de politiek van Angela Merkel. Want naast de redding van de banken gaat het er bij de Duitse regering om, de machtsverhoudingen binnen de EU duurzaam te herpositioneren. Het thema staatsschuld wordt strategisch als breekijzer gebruikt om de uitgaven in de sociale sector en om de lonen te verminderen. Syndicale sociale strijd wordt afgedreigd en bijna onmogelijk gemaakt door “de dictaten” van de financiële markten (ordinaire speculanten in de media steevast “beleggers” genoemd) en bevolkingsgroepen die op sociale transfers zijn aangewezen moeten nog sterker opzij worden gedreven. Naomi Klein noemt het ‘de schokstrategie’. Het neoliberalisme (onze eigen nationale regeringen) is geen stille dood gestorven, maar voert alle dogma's zoals privatiseringen, liberalisering, flexibilisering van de arbeidsmarkten (“modernisering”), precarisering van arbeid, loonmatiging brutaal door onder het mom van “de markten hebben hun vertrouwen verloren”. De zwakste schakels in de Europese monetaire keten zoals Griekenland, Spanje, Ierland, Portugal, Italië dienen als proefkonijnen op het slagveld van de financiële industrie.

Dat levert veel sociale onrust op – tot en met de dynamiek van pleinbezettingen, “verontwaardigden”, tentenkampen en Occupy Movements. Dat levert wel de cover van Time magazine op die voor de eerste keer “the protester” uitroept tot “persoon van het jaar”. Ook hier wordt gepoogd het verzet tot deel van het entertainment te maken en de regeringen ondersteund door de bedrijfslobby's en behulpzame experts en economen wijken voorlopig niet. Wie aan het langste eind zal trekken blijft voorlopig koffiedik kijken.

De huidige integratiedynamiek in Europa betekent als gevolg daarvan een verscherping van het neoliberale project in het voordeel van de bezittende klasse. Opvallend daarbij is dat in deze nieuwe fase in de Europese wetgeving en ontwikkeling van de instellingen nog nauwelijks de beloften voor meer welvaart en werkgelegenheid aan bod komen. Dit was aan het einde van de

tachtiger jaren met het project van de interne markt tot aan het verdrag van Lissabon nochtans de gewoonte. Vanuit het standpunt van de Europese elite is dat blijkbaar verouderd. In de plaats daarvan gaat het er vooral om de financiële markten gerust te stellen.

Tegenover deze situatie vormen reacties van de kant van een deel van de sociaaldemocratische en groene oppositie geen alternatief, zelfs als ze met goedbedoelde ideeën om tot democratisering te komen, samengaan. Want zij kunnen tot slot niet uitleggen welke sociale krachten een verdere soevereiniteitsoverdracht op Europees vlak efficiënt in een sociale richting zouden kunnen leiden. Een Europees corporatisme met sterke syndicaten zoals de welvaartsstaat tot 1980 huldigde, zelfs een Europese publieke opinie, is thans niet voorhanden. Resultaten zoals de vroegere, vooral syndicale, protesten tegen de richtlijnen in de dienstensector of voor de havenarbeiders zijn erg dun op dit ogenblik, de neoliberale monetaire politiek verkleint steeds verder de sociale strijdruimte. Daarbij ontbreekt de goede wil niet maar de middelen ontbreken om zoals banken en concerns intensief transnationale politiek te bedrijven.

De vakbonden en alle sociale bewegingen kunnen deze blokkering alleen doorbreken door een grotere Europese en transnationale coördinatie en solidariteit: voor de invoering van een taks op alle financiële transacties (FTT), maar ook voor de idee van een Europees gecoördineerd ingevoerd minimumloon en een gecoördineerde Europese belasting op vermogens en kapitaal. Alzo zouden vormen van solidariteit in het Europees gedachtegoed duidelijk worden gesteld, een gedachtegoed dat zich verzet tegen de autoritaire ontwikkelingen in de Europese Unie, waarbij vandaag het Europese parlement steeds meer naar de achtergrond wordt gedrongen.

Omdat een andere wereld mogelijk is,

Eric Goeman, woordvoerder Attac Vlaanderen

[Eric.goeman@attac.be](mailto:Eric.goeman@attac.be)

[www.vl.attac.be](http://www.vl.attac.be)